

ПРОБЛЕМА ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕСТОВОЇ МЕТОДИКИ В ПРОЦЕС НАВЧАННЯ ПИСЕМНОГО АНГЛІЙСЬКОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ УНІВЕРСИТЕТУ

Статтю присвячено проблемі застосування різних видів тестових завдань з писемного мовлення студентів-першокурсників мовних факультетів університету. Зроблено висновок про доцільність використання чотирьох видів тестів у процесі навчання англійської мови в університеті.

Потреба українського суспільства розпочати реформування системи вищої освіти зумовлює розробку та впровадження нових методик, які б сприяли професійному становленню майбутнього фахівця та його майстерності. Одним з аспектів у реформуванні освіти є впровадження нових методик оцінки навчальних досягнень студентів. Ефективність та надійність такої оцінки може реалізуватися шляхом тестового контролю. Навчання писемного мовлення посідає особливе місце в цілях володіння іноземною мовою, тому контроль рівня його сформованості є надзвичайно важливим на першому курсі мовного факультету університету. Від об'єктивного вимірювання та надійної оцінки якості володіння студентами вміннями писемного мовлення залежить успішність навчального процесу з іноземної мови та ефективність управління ним.

Проблема розробки тестів та їх застосування в практиці навчання іноземних мов досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені Л.В. Банкевич, В.А. Коккота, С.Ю. Ніколаєва, О.П. Петрашук, L. Bachman, J. Clark, T. Hedge, K. Mogrow, J. Oller та інші. Отже, в теорії й практиці тестування існує сьогодні досить великий доробок в аспекті тестування вмінь писемного мовлення. Водночас нами було встановлено, що проблема організації тестового контролю вмінь писемного мовлення студентів першого курсу мовних факультетів не досліджувалася. Це пов'язано з різними причинами, серед яких – відсутність методик такого контролю, обмеженість навчальних годин, що відводяться на навчання писемного мовлення, та інші.

Метою нашої роботи є обґрунтування впровадження тестової методики в процес навчання писемного англійського писемного мовлення студентів-першокурсників мовних факультетів університету.

Відомо, що головним завданням навчання іноземної мови у ВНЗ є завдання сформувати в студентів іншомовну компетенцію. Природно, що протягом навчання студенти можуть досягти лише певного рівня спілкування в ситуаціях, обмежених програмою. Для того, щоб дізнатися, чи володіють вони писемним англійським мовленням, необхідно здійснити точний та об'єктивний контроль, під час якого визначається рівень навчальних досягнень тестованих. На нашу думку, оптимальною формою контролю в цьому випадку має бути тестовий контроль.

Тестовий контроль, або тестування, як термін означає у вузькому значенні використання і проведення тесту; в широкому значенні – сукупність процедурних етапів планування, складання і випробування тестів, обробки та інтерпретації результатів проведення тесту [1: 4].

У процесі навчання застосовуються чотири види контролю:

- поточний;
- тематичний;
- рубіжний;
- підсумковий.

Відповідно до цих видів контролю можна виділити і види тестового контролю, або види тестування:

- поточне тестування;
- тематичне тестування;
- рубіжне тестування;
- підсумкове тестування.

Розглянемо кожний вид тестового контролю. Поточний тестовий контроль відбувається систематично на заняттях з англійської мови у процесі навчання з метою отримання учителем інформації про засвоєння студентами іншомовного матеріалу та формування у них навичок та вмінь мовлення, а також інформації про доцільність застосування тих чи інших методів і прийомів навчання. Завдяки результатам, які викладач отримує в ході поточного контролю, можна простежити за ефективністю навчання і своєчасно коригувати помилки і недоліки. Отже, провідними функціями такого виду контролю є коригуюча функція та функція зворотного зв'язку. Поточний тестовий контроль проводиться за допомогою нестандартизованих (викладацьких) тестів, які спрямовані на перевірку володіння студентами окремими навичками та вміннями. Стосовно писемного мовлення, перевірки можуть підлягати вміння написати адресу, вміння розпочати та закінчити лист, уміння послідовного оформлення даних в автобіографії тощо.

Специфіка поточного тестового контролю визначається тим, що:

- в тестах переважають знання дискретного характеру, тобто вони спрямовані на перевірку окремого вміння, а відповіді здебільшого вибіркові;
- тести розробляються самим викладачем;
- тести не проходять стандартизацію;
- тести можуть містити від 10 до 20 тестових завдань і не обов'язково пов'язані загальною структурою або комунікативною ситуацією;
- викладач проводить тестування студентів і підраховує його результати;
- результати поточного тестування не є офіційними.

Нагадаємо, що під офіційністю у методиці тестування розуміють спрямованість тестування на визначення навчальних досягнень тестованих з метою їх офіційного оцінювання, тобто з виставленням оцінки в офіційному документі (наприклад, заліковій книжці). За цим критерієм у системі тестового контролю ми, в слід за науковцями, виділяємо неофіційне (поточне, тематичне) та офіційне (рубіжне, підсумкове) тестування [2: 57].

Тематичний тестовий контроль здійснюється після завершення роботи над конкретною темою. Такими темами для студентів першого курсу університету є: "Personal Identification", "Family Life", "There is No Place Like Home", "At Your Service", "Seasons and Weather", "Students' Life and Students", "Places" [3].

Завданням тематичного тестового контролю є перевірка рівня володіння студентами навичками та вміннями писемного мовлення у межах теми, що вивчалася. Головними функціями тематичного контролю є контролююча та оцінююча функції. Тести для проведення тематичного контролю можуть розроблятися самим викладачем.

Специфіка тематичного контролю полягає в тому, що:

- тест може містити від 20 до 50 завдань різних типів з усіх видів мовленнєвої діяльності, зокрема писемного мовлення;
- тестові завдання об'єднані загальною темою та розташовуються в певній послідовності;
- обов'язковою умовою якості тестування на цьому етапі є здійснення локальної стандартизації тесту;
- за результатами тематичного тестування студентам виставляється оцінка за роботу над зазначеною вище темою.

Рубіжний контроль здійснюється на певному часовому рубежі. Це може бути кінець семестру або року. Тест для здійснення рубіжного контролю може складатися групою викладачів, які працюють як команда експертів з відбору матеріалу, типів і видів тестових завдань, що включаються до тесту. Вони уточнюють структуру тесту, визначають час, що відводиться на виконання кожної частини тесту, розробляють шкалу оцінювання результатів тестування.

Провідними функціями рубіжного контролю є оціночна та прогноуюча. Мета рубіжного контролю – отримання об'єктивних і точних результатів навчальних досягнень студентів-першокурсників із писемного мовлення за конкретний відрізок навчально-виховного процесу з англійської мови, які можуть бути офіційно оцінені із занесенням відповідної оцінки в офіційний документ (журнал, залікова книжка) й служити підставою для переходу до наступного семестру. За результатами рубіжного тестування можна також прогнозувати подальшу успішність конкретного студента в оволодінні писемним мовленням протягом наступного терміну навчання.

Специфіка рубіжного тестового контролю полягає в тому, що:

- тест має бути локально стандартизованим;
- у тесті має бути представлений узагальнений матеріал з усіх тем, що вивчалися студентами у визначений період навчання;
- тест збільшується за обсягом і містить від 50 до 60 завдань;
- за структурою тести з писемного мовлення можуть включати субтести, які розрізняються за рівнем складності тестових завдань.

Підсумковий контроль здійснюється в кінці кожного року навчання у ВНЗ.

Провідними функціями підсумкового контролю є оціночна й констатуюча. Підсумкове тестування спрямоване на визначення дійсного рівня навчальних досягнень в оволодінні писемним мовленням за період навчання на певному курсі відповідно до вимог чинної програми. Тому оцінка результатів підсумкового тестування може мати статус перевірконої або випускної і мати офіційний статус.

Особливості підсумкового контролю полягають у тому, що:

- тест має бути стандартизованим; тестові завдання складаються на вибіркового матеріалі, що вивчався на певному етапі;
- тест збільшується до обсягу 100 завдань, де тест з писемного мовлення є рівною складовою частиною і може містити субтести;
- всі частини тесту об'єднані однією комунікативною ситуацією так, що виконання всіх наступних тестових завдань неможливе без виконання попередніх;
- тест базується на матеріалі тематики, якою оволоділи студенти протягом навчання на певному ступені.

Слід зауважити, що зазначені тести від ступеня до ступеня характеризуються послідовністю та наступністю.

Базуючись на висновках науковців щодо використання лінгводидактичного тестування у навчанні англійської мови [4: 8], потрібно зважати на основні вимоги до лінгводидактичного тесту, а саме: валідність, надійність, диференційна здатність, практичність та економічність. Дотримання цих вимог до тесту дасть можливість створити комплекс тестових завдань з писемного мовлення для студентів першого курсу університету, основним призначенням якого є визначення реального рівня навчальних досягнень визначеного контингенту тестованих. Крім того, розробка такого комплексу дозволить викладачеві визначити типи тестових завдань, описати їх та визначити метод оцінювання відповідей студентів, заощадивши час на їх перевірку, а також визначити структуру тестового завдання з писемного мовлення за спеціальною схемою-матрицею, яка запропонована О.П. Петрашук [2: 152]. Відповідно до цієї схеми, тестове завдання з писемного мовлення передбачає визначення таких характеристик тесту, як мета, дефініція конструкту, характеристики сетінгу, розподіл часу, інструкції, характеристики подачі матеріалу, характеристики очікуваної відповіді, метод оцінювання відповідей.

Узагальнюючи викладені вище факти, ми пропонуємо визначати реальний рівень досягнень студентів за допомогою чотирьох видів тестів, які можуть бути розроблені за спеціальною схемою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Ніколаєва С.Ю. Практикум з методики тестування іншомовної лексичної компетенції (на матеріалі англійської мови): Навчальний посібник. – К.: ІЗМН, 1996. – 311 с.
2. Петрашук О.П. Тестовий контроль у навчанні іноземної мови в середній загальноосвітній школі: Монографія. – К.: Видавничий центр КДЛУ, 1999. – 261 с.
3. Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання): Проект / Кол. авт.: С.Ю. Ніколаєва, М.І. Соловей (керівники), Ю.І. Головач та ін. – К.: КДЛУ, 2001. – 245 с.
4. Коккота В.А. Лингводидактическое тестирование: Научно-теоретическое пособие. – М.: Высшая школа, 1989. – 127 с.

Матеріал надійшов до редакції 09.11.2006 р.

Лытнёва И.Ф. Проблема внедрения тестовой методики в процесс обучения письменной английской речи студентов первого курса университета.

Статья посвящена проблеме использования разных видов тестовых заданий по письменной речи студентов-первокурсников филологических факультетов университета. Сделан вывод о целесообразности использования четырёх видов тестов в процессе изучения английского языка в университете.

Lytnyova I.F. The problem of testing technique inculcation to teaching writing process of the 1-st year University students.

The article examines the problem of different kinds of tests in teaching writing skills process of the 1-st year University students of the philological faculties. The conclusion about usage of testing in the process of teaching English at the University is made.